

บทที่ 5

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “รูปแบบการดำเนินชีวิต การเปิดรับเพลง กับความพึงพอใจที่มีต่อเพลงไทยสากลของเยาวชนในกรุงเทพมหานคร” มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย คือ

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ลักษณะทางประชากรของเยาวชนในกรุงเทพมหานคร กับ รูปแบบการดำเนินชีวิต การเปิดรับเพลง และความพึงพอใจที่มีต่อเพลงไทยสากล
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง รูปแบบการดำเนินชีวิต การเปิดรับเพลง กับความพึงพอใจที่มีต่อเพลงไทยสากลของเยาวชนในกรุงเทพมหานคร

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยการวัดตัวแปร เป็นการวัดครั้งเดียว (One-shot Descriptive Study) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา คือ ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครทั้งเพศชายและหญิงที่มีอายุ 15-24 ปี ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ 44 สำนักงานเขต 2 สำนักงานสาขา อย่างละ 600 คน เท่า ๆ กัน จำนวน 1,200 คน อันได้มาจากการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีเปิดตารางสำเร็จของ Taro Yamane โดยผู้วิจัยกำหนดระดับความเชื่อมั่นในการเลือกขนาดของกลุ่มตัวอย่าง 95% และระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ไม่น้อยกว่า 5% และวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) โดยใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Sampling) และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ (Percentage), ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่ออธิบายข้อมูลในด้าน ลักษณะทางประชากร, รูปแบบการดำเนินชีวิต, การเปิดรับเพลง และความพึงพอใจที่มีต่อเพลงไทยสากล ส่วนการทดสอบสมมติฐานนั้น ใช้การทดสอบหาค่าความแตกต่างแบบ T (T-Test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way Analysis of Variance : ANOVA) แล้วทำการทดสอบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยวิธีของ scheffe และการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) โดยใช้โปรแกรม SPSS/PC+ ซึ่งสามารถสรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา

ส่วนที่ 1 ข้อมูลด้านคุณลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง

จากจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาทั้งหมด 1,200 คนนั้น แยกเป็นเพศชาย 600 คน เพศหญิง 600 คน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุ 18-21 ปี มากที่สุด จำนวน 638 คน รองลงมา

คือ อายุ 22-24 ปี จำนวน 412 คน และอายุ 15-17 ปี จำนวน 145 คน โดยส่วนใหญ่เป็นโสดมากที่สุด จำนวน 1,162 คน นับถือศาสนาพุทธ จำนวน 1,162 คน

ส่วนใหญ่มีการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 605 คน รองลงมาคือ การศึกษาม.4-ม.6/ปวช. จำนวน 374 คน และการศึกษานุปริญญา/ปวส. จำนวน 155 คน การศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีน้อยที่สุดเพียง 12 คน เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุ 18-21 ปี รองลงมาคือ อายุ 22-24 ปี จึงยังไม่ได้ทำงาน(กำลังศึกษา)อยู่ จำนวน 940 คน นอกจากนั้นประกอบอาชีพแล้ว ได้แก่ ทำงานบริษัท เอกชน 99 คน, ราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 72 คน และประกอบกิจการส่วนตัวมีจำนวนน้อยที่สุดคือ 38 คน

ด้านรายได้ส่วนตัวต่อเดือนโดยประมาณ 3,001-6,000 บาท จำนวน 598 คน รองลงมาคือ รายได้ต่ำกว่า 3,000 บาท จำนวน 318 คน, รายได้ 6,001-9,000 บาท จำนวน 176 คน และกลุ่มที่มีรายได้มากกว่า 12,000 บาท มีน้อยที่สุด คือ 31 คน รายได้รวมของครอบครัวต่อเดือนโดยประมาณของกลุ่มตัวอย่างจะรวมกันเป็นกลุ่ม กล่าวคือ รายได้มากกว่า 30,000 บาทมีมากที่สุด จำนวน 396 คน รองลงมาคือ รายได้ 20,001-30,000 บาท จำนวน 338 คน, รายได้ 10,001-20,000 บาท จำนวน 320 คน และรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท มีน้อยที่สุด จำนวน 133 คน โดยสามในสี่ของกลุ่มตัวอย่างบิดามารดาอยู่ด้วยกัน จำนวน 899 คน

ส่วนที่ 2 ข้อมูลด้านรูปแบบการดำเนินชีวิต (กิจกรรม, ความสนใจ และความคิดเห็น)

กิจกรรมโดยรวมที่กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง โดยเมื่อพิจารณา กิจกรรมที่ชอบมากที่สุด คือ ดูโทรทัศน์ ซึ่งการปฏิบัติอยู่ในระดับสูงมาก รองลงมาคือ ฟังวิทยุ, อ่านหนังสือ และไปซื้อของตามศูนย์การค้า เป็นกิจกรรมที่ปฏิบัติอยู่ในระดับสูง ส่วนการเป็นสมาชิกสโมสรที่ น่าสนใจ กับงานพิเศษทำ มีการเข้าร่วมกิจกรรมน้อยที่สุด และการปฏิบัติอยู่ในระดับต่ำ

ความสนใจในหัวข้อต่าง ๆ ทั้งหมดของกลุ่มตัวอย่าง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเมื่อพิจารณาหัวข้อที่ได้รับความสนใจมากที่สุด คือ ความต้องการประสบความสำเร็จในการเรียนและการทำงาน ซึ่งความสนใจอยู่ในระดับสูงมาก รองลงมาคือ การดูแลความสะอาดเรียบร้อยของที่พักอาศัย, การทำกิจกรรมร่วมกับสมาชิกในครอบครัว และความสนใจความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและการสื่อสาร ซึ่งเป็นหัวข้อที่มีความสนใจอยู่ในระดับสูง ส่วนการให้ความร่วมมือในการส่งเสริมกิจกรรมเพื่อสังคมและชุมชน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด และให้ความสนใจในระดับปานกลาง

ความคิดเห็นเกี่ยวกับหัวข้อต่าง ๆ ทั้งหมดของกลุ่มตัวอย่าง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเมื่อพิจารณาหัวข้อที่กลุ่มตัวอย่างเห็นความสำคัญมากที่สุด คือ วัฒนธรรมไทยเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและควรอนุรักษ์ไว้ รองลงมาคือ เชื่อว่าการศึกษาทำให้เราฉลาดทันคน, เชื่อว่าเศรษฐกิจดีประเทศไทยชาติจะมั่นคง, คิดว่าในอนาคตฉันจะได้ทำงานที่ฉันได้ใฝ่ฝันไว้ และฉันว่าธุรกิจมีส่วนทำให้บ้านเมือง

พัฒนา ซึ่งเป็นหัวข้อที่เห็นความสำคัญอยู่ในระดับสูง ส่วนความคิดเห็นที่ว่า วัฒนธรรมเป็นเรื่องโบราณ ไม่น่าสนใจ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด และเห็นความสำคัญอยู่ในระดับต่ำ

ส่วนที่ 3 ข้อมูลด้านพฤติกรรมกาเปิดรับเพลงไทยสากล

จากจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาทั้งหมด พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เปิดรับเพลงไทยสากลจากวิทยุมากที่สุด จำนวน 1,086 คน รองลงมาคือ โทรทัศน์, เทปคาสเซ็ทและคอมแพคดิสก์(CD), การฟัง/ชมการแสดงสด(คอนเสิร์ต) ส่วนการเปิดรับเพลงไทยสากลจากวิทยุ(VDO) มีน้อยที่สุด และมีปริมาณการเปิดรับเพลงจากวิทยุ, โทรทัศน์ และเทปคาสเซ็ทและคอมแพคดิสก์(CD) ในระดับปานกลาง ส่วนการฟัง/ชมการแสดงสด(คอนเสิร์ต) กับการฟัง/ชมวิทยุ(VDO) มีปริมาณการเปิดรับอยู่ในระดับต่ำ

โดยมีความบ่อยครั้งในการฟังเพลงไทยสากลจากวิทยุต่อสัปดาห์ เฉลี่ย 5 ชั่วโมงขึ้นไปมากที่สุด จำนวน 486 คน รองลงมาคือ 1-2 ชั่วโมง 59 นาที จำนวน 292 คน, 3-5 ชั่วโมง จำนวน 275 คน และฟังวิทยุน้อยกว่า 1 ชั่วโมง จำนวน 140 คน มีค่าน้อยที่สุด ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างจะฟังวิทยุในช่วงเวลา 21.00-24.00 น. มากที่สุด จำนวน 417 คน รองลงมาคือ เวลา 17.00-21.00 น., เวลา 09.00-12.00 น. และเวลา 12.00-15.00 น. ฟังเพลงไทยสากลจากวิทยุน้อยที่สุด

ความบ่อยครั้งในการฟัง/ชมเพลงไทยสากลจากโทรทัศน์ต่อสัปดาห์ เฉลี่ย 1-2 ชั่วโมง 59 นาที จำนวน 443 คน รองลงมาคือ 3-5 ชั่วโมง, มากกว่า 5 ชั่วโมงขึ้นไป และน้อยกว่า 1 ชั่วโมงมีน้อยที่สุด ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างจะฟัง/ชมโทรทัศน์ในช่วงเวลา 21.00-24.00 น. จำนวน 479 คน รองลงมาคือ เวลา 12.00-15.00 น., เวลา 17.00-21.00 น. และเวลา 06.00-09.00 น. มีค่าน้อยที่สุด

ความบ่อยครั้งในการฟังเพลงไทยสากลจากเทปคาสเซ็ทและคอมแพคดิสก์(CD)ต่อสัปดาห์ เฉลี่ย 1-2 ชั่วโมง 59 นาที มากที่สุด จำนวน 394 คน รองลงมาคือ 3-5 ชั่วโมง, 5 ชั่วโมงขึ้นไป และน้อยกว่า 1 ชั่วโมงมีน้อยที่สุด ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างจะฟังเพลงไทยสากลจากเทปคาสเซ็ทและคอมแพคดิสก์(CD) ในช่วงเวลา 21.00-24.00 น. จำนวน 317 คน รองลงมาคือ เวลา 17.00-21.00 น., เวลา 09.00-12.00 น. และเวลา 24.00-06.00 น. มีค่าน้อยที่สุด

ความบ่อยครั้งในการฟัง/ชมเพลงไทยสากลจากวิทยุ(VDO) ต่อสัปดาห์เฉลี่ย น้อยกว่า 1 ชั่วโมงมากที่สุด จำนวน 422 คน รองลงมาคือ 1-2 ชั่วโมง 59 นาที จำนวน 386 คน, 3-5 ชั่วโมง และมากกว่า 5 ชั่วโมงขึ้นไป มีค่าน้อยที่สุด ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างจะฟัง/ชมเพลงไทยสากลจากวิทยุ(VDO) ในช่วงเวลา 21.00-24.00 น. จำนวน 302 คน รองลงมาคือ เวลา 17.00-21.00 น., เวลา 12.00-15.00 น., เวลา 15.00-17.00 น. และเวลา 06.00-09.00 น. มีค่าน้อยที่สุด

ความบ่อยครั้งในการฟัง/ชมเพลงไทยสากลจากการแสดงสด(คอนเสิร์ต)ต่อสัปดาห์ เฉลี่ย 1-2 ชั่วโมง 59 นาที จำนวน 418 คน รองลงมาคือ น้อยกว่า 1 ชั่วโมง จำนวน 380 คน, 3-5 ชั่วโมง และมากกว่า 5 ชั่วโมงขึ้นไป มีค่าน้อยที่สุด ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างจะฟัง/ชมเพลงไทยสากลจากการแสดงสด(คอนเสิร์ต) ในช่วงเวลา 17.00-21.00 น. จำนวน 259 คน รองลงมาคือ เวลา 21.00-24.00 น. จำนวน 231 คน, เวลา 12.00-15.00 น. และเวลา 06.00-09.00 น. มีค่าน้อยที่สุด

ส่วนที่ 4 ข้อมูลด้านความพึงพอใจที่ได้รับจากการเปิดรับเพลงไทยสากล

จากจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษากันทั้งหมดส่วนใหญ่ มีความพึงพอใจในเหตุผลหรือคุณลักษณะในด้านต่าง ๆ เมื่อเปิดรับเพลงไทยสากล โดยรวมอยู่ในระดับสูง ยกเว้น ความพึงพอใจในการหลีกเลี่ยงจากสภาพความเป็นจริงชั่วขณะ ที่แตกต่างออกไป กล่าวคือ มีความพึงพอใจ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเมื่อพิจารณาถึงความพึงพอใจในด้านต่าง ๆ พบสาระสำคัญ ดังนี้

- ความพึงพอใจที่ได้รับในด้านข่าวสาร ความรู้ เมื่อเปิดรับเพลงไทยสากล
คือ ทำให้เป็นคนทันสมัยทันเหตุการณ์ และมีข่าวสารที่จะสนทนากับเพื่อนฝูง รองลงมาคือ ทำให้รับรู้ถึงความเป็นไปและวิสัยทัศน์ต่าง ๆ ในโลกซึ่งมีความพึงพอใจอยู่ในระดับสูง
- ความพึงพอใจที่ได้รับในด้านประสบการณ์ทางอารมณ์เกี่ยวกับความสวยงามหรือศิลปะต่าง ๆ เมื่อเปิดรับเพลงไทยสากล
คือ ทำให้ช่วยคลายเหงาได้ รองลงมาคือ ทำให้สนุกสนานเพลิดเพลิน, ทำให้โลกใบนี้ดูสดใสและสวยงาม, ช่วยสร้างมิตรภาพ และความรู้สึกที่ดีกับเพื่อน และทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ในงานศิลปะ ซึ่งมีความพึงพอใจอยู่ในระดับสูง
- ความพึงพอใจที่ได้รับในด้านความน่าเชื่อถือ ความมั่นใจ ความมั่นคง และสถานภาพอันเป็นที่ยอมรับ เมื่อเปิดรับเพลงไทยสากล
คือ ทำให้เป็นคนทันสมัย เป็นที่ยอมรับของกลุ่มเพื่อนฝูง รองลงมาคือ ทำให้มีความมั่นใจในการดำเนินชีวิต ทำให้มีความเชื่อมั่น กล่าวหาญ ซึ่งมีความพึงพอใจอยู่ในระดับสูง
- ความพึงพอใจที่ได้รับในด้านหลีกเลี่ยงจากสภาพความเป็นจริงชั่วขณะ เมื่อเปิดรับเพลงไทยสากล
คือ ทำให้ลืมความทุกข์ได้ชั่วขณะ ซึ่งมีความพึงพอใจอยู่ในระดับสูง รองลงมาคือ ทำให้ลืมความขัดแย้งระหว่างเพื่อน และทำให้ลืมปัญหาสังคมต่าง ๆ ที่รุมเร้าอยู่ในขณะนี้ ซึ่งมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง

ส่วนความพึงพอใจในเหตุผล คือ คุณลักษณะต่าง ๆ เมื่อเปิดรับเพลงไทยสากลที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด และกลุ่มตัวอย่างให้ความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง คือ เรื่องของครอบครัว อันได้แก่ การทำให้เกิดความเข้าใจกับสมาชิกในครอบครัว, ทำให้เกิดความรัก และความอบอุ่นในครอบครัว, ทำให้เกิดความกลมเกลียวและมั่นคงขึ้นในครอบครัว และช่วยบรรเทาปัญหาต่าง ๆ ในครอบครัว ตามลำดับ

2. การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานข้อที่ 1 เยาวชนในกรุงเทพมหานครที่มีลักษณะทางประชากรแตกต่างกัน มีรูปแบบการดำเนินชีวิต การเปิดรับเพลง และความพึงพอใจที่มีต่อเพลงไทยสากลแตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า

1. เยาวชนกลุ่มตัวอย่างที่มีเพศ, อายุ, สถานภาพทางการสมรส, การนับถือศาสนา, การศึกษา, อาชีพ, รายได้ส่วนตัวต่อเดือน, รายได้รวมของครอบครัว และสถานภาพทางครอบครัว กับรูปแบบการดำเนินชีวิต(กิจกรรม, ความสนใจ และความคิดเห็น) พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในลักษณะประชากรด้านเพศ, อายุ, การศึกษา, รายได้ส่วนตัวต่อเดือน และรายได้รวมของครอบครัว (จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ 1 บางส่วน)
2. เยาวชนกลุ่มตัวอย่างที่มีเพศ, อายุ, สถานภาพทางการสมรส, การนับถือศาสนา, การศึกษา, อาชีพ, รายได้ส่วนตัวต่อเดือน, รายได้รวมของครอบครัว และสถานภาพทางครอบครัว กับความพึงพอใจที่มีต่อเพลงไทยสากลในด้านต่าง ๆ พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในลักษณะประชากรด้านเพศ, อายุ, การศึกษา, รายได้ส่วนตัวต่อเดือน และรายได้รวมของครอบครัว (จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ 1 บางส่วน)
3. เยาวชนกลุ่มตัวอย่างที่มีเพศต่างกัน มีการเปิดรับเพลงไทยสากลจากสื่อโทรทัศน์, เทปคาสเซ็ทและคอมแพคดิสก์(CD) และการแสดงสด(คอนเสิร์ต) ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนการเปิดรับเพลงไทยสากลจากสื่อวิทยุ, โทรทัศน์ วิทยุทัศน์(VDO) พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ เยาวชนเพศหญิงฟังวิทยุมากกว่าเพศชาย และเยาวชนเพศชายฟัง/ชมวิดีโอมากกว่าเพศหญิง (จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ 1 บางส่วน)
4. เยาวชนกลุ่มตัวอย่างที่มีเพศต่างกัน ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กับความบ่อยครั้งในการเปิดรับเพลงไทยสากลจากสื่อต่าง ๆ (จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ 1)
5. เยาวชนกลุ่มตัวอย่างที่มีเพศต่างกัน มีช่วงเวลาในการเปิดรับเพลงไทยสากลจากสื่อวิทยุทัศน์(VDO) ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนช่วงเวลาในการเปิดรับเพลงไทยสากลจากสื่อวิทยุ, โทรทัศน์, เทปคาสเซ็ทและคอมแพคดิสก์(CD) และการแสดงสด(คอนเสิร์ต) พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ เยาวชนเพศหญิงฟังวิทยุมากกว่าเพศชาย และเยาวชนเพศชายฟัง/ชมโทรทัศน์ เทปคาสเซ็ทและคอมแพคดิสก์(CD) และการแสดงสด(คอนเสิร์ต) มากกว่าเพศหญิง (จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ 1 บางส่วน)

6. เยาวชนกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกัน ไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กับการเปิดรับเพลงไทยสากลจากสื่อวิทยุ, โทรทัศน์, เทปคาสเซ็ทและคอมแพคดิสก์(CD) และการแสดงสด (คอนเสิร์ต) ส่วนการเปิดรับเพลงสากลจากสื่อวีดิทัศน์(VDO) พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ เยาวชนกลุ่มอายุ 18-21 ปี เปิดรับเพลงไทยสากลจากการฟัง/ชมวีดิทัศน์(VDO) มากกว่ากลุ่มอายุ 22-24 ปี กับกลุ่มอายุ 15-17 ปี (จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ 1 บางส่วน)
7. เยาวชนกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกัน ไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กับความบ่อยครั้งในการเปิดรับเพลงไทยสากลจากสื่อวิทยุ, โทรทัศน์ และวีดิทัศน์(VDO) ส่วนความบ่อยครั้งในการเปิดรับเพลงสากลจากสื่อเทปคาสเซ็ทและคอมแพคดิสก์(CD) กับการแสดงสด(คอนเสิร์ต) พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ เยาวชนกลุ่มอายุ 18-21 ปี มีความบ่อยครั้งในการเปิดรับเพลงไทยสากลจากการฟังเทปคาสเซ็ทและคอมแพคดิสก์(CD) กับฟัง/ชมการแสดงสด (คอนเสิร์ต) มากกว่ากลุ่มอายุ 22-24 ปี กับกลุ่มอายุ 15-17 ปี (จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ 1 บางส่วน)
8. เยาวชนกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกัน ไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กับช่วงเวลาในการเปิดรับเพลงไทยสากลจากวีดิทัศน์(VDO) ส่วนช่วงเวลาในการเปิดรับเพลงสากลจากสื่อวิทยุ, โทรทัศน์, เทปคาสเซ็ทและคอมแพคดิสก์(CD) กับการแสดงสด(คอนเสิร์ต) พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ เยาวชนกลุ่มอายุ 18-21 ปี ใช้ช่วงเวลาในการเปิดรับเพลงไทยสากลจากการฟังวิทยุ, ฟัง/ชมโทรทัศน์, ฟังเทปคาสเซ็ทและคอมแพคดิสก์(CD) และฟัง/ชมการแสดงสด (คอนเสิร์ต) มากกว่ากลุ่มอายุ 22-24 ปี กับกลุ่มอายุ 15-17 ปี (จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ 1 บางส่วน)
9. เยาวชนกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาต่างกัน ไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กับความบ่อยครั้งในการเปิดรับเพลงไทยสากลจากสื่อวิทยุ, เทปคาสเซ็ทและคอมแพคดิสก์(CD) และวีดิทัศน์ (VDO) ส่วนการเปิดรับเพลงไทยสากลจากสื่อโทรทัศน์ กับการแสดงสด(คอนเสิร์ต) พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ เยาวชนการศึกษาปริญญาตรี มีความบ่อยครั้งในการเปิดรับเพลงไทยสากลจากการฟัง/ชมโทรทัศน์ กับฟัง/ชมการแสดงสด(คอนเสิร์ต) มากกว่า เยาวชนการศึกษาม.4-ม.6/ปวช., อนุปริญญา/ปวส., ต่ำกว่าม.3 และสูงกว่าปริญญาตรี (จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ 1 บางส่วน)
10. เยาวชนกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาต่างกัน ไม่พบความแตกต่างจากความบ่อยครั้งในการเปิดรับเพลงไทยสากลจากสื่อต่าง ๆ (จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ 1)

11. เยาวชนกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาต่างกัน ไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กับความบ่อยครั้งในการเปิดรับเพลงไทยสากลจากสื่อต่าง ๆ คือเยาวชนการศึกษาปริญญาตรี ใช้ช่วงเวลาในการเปิดรับเพลงไทยสากลจากสื่อต่าง ๆ มากกว่า เยาวชนการศึกษาม.4-ม.6/ปวช., อนุปริญญา/ปวส., ต่ำกว่าม.3 และสูงกว่าปริญญาตรี (จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ 1)
12. เยาวชนกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ส่วนตัวต่อเดือนต่างกัน ไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในการเปิดรับเพลงไทยสากลจากสื่อโทรทัศน์, เทปคาสเซ็ทและคอมแพคดิสก์(CD) และการแสดงสด(คอนเสิร์ต) ส่วนการเปิดรับเพลงไทยสากลจากสื่อวิทยุ และวิดีโอ(VDO) พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ เยาวชนที่มีรายได้ส่วน 3,001-6,000 บาทต่อเดือน เปิดรับเพลงไทยสากลจากการฟังวิทยุ กับการฟัง/ชมวิดีโอ(VDO) มากกว่า เยาวชนที่มีรายได้ส่วนตัวต่ำกว่า 3,000 บาท, 6,001-9,000 บาท, 9,001-12,000 และมากกว่า 12,000 บาท ต่อเดือน (จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ 1 บางส่วน)
13. เยาวชนกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ส่วนตัวต่อเดือนต่างกัน ไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กับความบ่อยครั้งในการเปิดรับเพลงไทยสากลจากสื่อต่าง ๆ (จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ 1)
14. เยาวชนกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ส่วนตัวต่อเดือนต่างกัน ไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กับช่วงเวลาในการเปิดรับเพลงไทยสากลจากสื่อเทปคาสเซ็ทและคอมแพคดิสก์(CD) และการแสดงสด(คอนเสิร์ต) ส่วนช่วงเวลาในการเปิดรับเพลงสากลจากสื่อวิทยุ, โทรทัศน์ และวิดีโอ (VDO) พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ เยาวชนที่มีรายได้ส่วน 3,001-6,000 บาทต่อเดือน ใช้ช่วงเวลาในการเปิดรับเพลงไทยสากลจากการฟังวิทยุ, ฟัง/ชมโทรทัศน์ และฟัง/ชมวิดีโอ(VDO) มากกว่า เยาวชนที่มีรายได้ส่วนตัวต่ำกว่า 3,000 บาท, 6,001-9,000 บาท, 9,001-12,000 และมากกว่า 12,000 บาท ต่อเดือน (จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ 1 บางส่วน)
15. เยาวชนกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้รวมของครอบครัวต่างกัน ไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในการเปิดรับเพลงไทยสากลจากสื่อวิทยุ, เทปคาสเซ็ทและคอมแพคดิสก์(CD), วิดีทัศน์ (VDO) และการแสดงสด(คอนเสิร์ต) ส่วนการเปิดรับเพลงไทยสากลจากสื่อวิทยุ กับเทปคาสเซ็ทและคอมแพคดิสก์(CD) พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ เยาวชนที่มีรายได้รวมของครอบครัวมากกว่า 30,000 บาทต่อเดือน เปิดรับเพลงไทยสากลจากการฟังวิทยุ และฟังเทปคาสเซ็ทและคอมแพคดิสก์(CD) มากกว่า เยาวชนที่มีรายได้รวมของครอบครัว 20,001-30,000 บาท, 10,001-20,000 บาท และต่ำกว่า 10,000 บาท ต่อเดือน (จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ 1 บางส่วน)
16. เยาวชนกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้รวมของครอบครัวต่างกัน ไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กับความบ่อยครั้งในการเปิดรับเพลงไทยสากลจากสื่อต่าง ๆ (จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ 1)

17. เยาวชนกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้รวมของครอบครัวต่างกัน พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กับช่วงเวลาในการเปิดรับเพลงไทยสากลจากสื่อต่าง ๆ คือ เยาวชนที่มีรายได้รวมของครอบครัวมากกว่า 30,000 บาทต่อเดือน ใช้ช่วงเวลาในการเปิดรับเพลงไทยสากลจากการการสื่อต่าง ๆ มากกว่า เยาวชนที่มีรายได้รวมของครอบครัว 20,001-30,000 บาท, 10,001-20,000 บาท และต่ำกว่า 10,000 บาท ต่อเดือน (จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ 1)

สมมติฐานข้อที่ 2. รูปแบบการดำเนินชีวิตของเยาวชนในกรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับเพลงไทยสากล

เมื่อพิจารณาค่าความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการดำเนินชีวิตของเยาวชนในกรุงเทพมหานคร กับการเปิดรับเพลงไทยสากลจากสื่อวิทยุ, โทรทัศน์, เทปคาสเซ็ทและคอมแพคดิสก์ (CD), วิดีทัศน์(VDO) และการแสดงสด(คอนเสิร์ต) พบว่า รูปแบบการดำเนินชีวิตโดยรวม มีความสัมพันธ์ในเชิงบวก กับการเปิดรับเพลงไทยสากลจากสื่อต่าง ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05, 0.01 และ 0.001 ตามลำดับ ซึ่งอยู่ในระดับต่ำ จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ 2 นั่นคือ หากมีการเปิดรับเพลงไทยสากลจากสื่อต่าง ๆ มาก รูปแบบการดำเนินชีวิตของเยาวชนในกรุงเทพมหานคร ก็ดำเนินไปในทิศทางเดียวกันกับจุดมุ่งหมายในเหตุผลและคุณลักษณะต่าง ๆ ของเพลงไทยสากล

สมมติฐานข้อที่ 3. รูปแบบการดำเนินชีวิตของเยาวชนในกรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจที่มีต่อเพลงไทยสากล

เมื่อพิจารณาค่าความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการดำเนินชีวิตของเยาวชนในกรุงเทพมหานคร กับความพึงพอใจที่มีต่อเพลงไทยสากล พบว่า รูปแบบการดำเนินชีวิตมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับความพึงพอใจที่มีต่อเพลงไทยสากลในด้านต่าง ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ซึ่งอยู่ในระดับต่ำ จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ 3 นั่นคือ เพลงไทยสากลสามารถสร้างความพึงพอใจให้เกิดขึ้นแก่รูปแบบการดำเนินชีวิตของเยาวชนในกรุงเทพมหานครได้มาก

สมมติฐานข้อที่ 4. การเปิดรับเพลงไทยสากลของเยาวชนในกรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจที่มีต่อเพลงไทยสากล

เมื่อพิจารณาค่าความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับเพลงไทยสากลจากสื่อวิทยุ, โทรทัศน์, เทปคาสเซ็ทและคอมแพคดิสก์(CD), วิดีทัศน์(VDO) และการแสดงสด(คอนเสิร์ต) กับความพึงพอใจที่มีต่อเพลงไทยสากล พบว่า การเปิดรับเพลงไทยสากลจากสื่อต่าง ๆ มีความสัมพันธ์ในเชิงบวก กับความพึงพอใจที่มีต่อเพลงไทยสากลในด้านต่าง ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.001 ตามลำดับ ซึ่งอยู่ในระดับต่ำ จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ 4 ยกเว้น ความพึงพอใจที่ได้รับจากการฟังวิทยุ กับ

ฟังเทปคาสเซ็ทและคอมแพคดิสก์(CD) ไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ 4 นั่นคือ การเปิดรับเพลงไทยสากลจากสื่อต่าง ๆ ของเยาวชนในกรุงเทพมหานคร จะสร้างความพึงพอใจในด้านต่าง ๆ ให้เกิดขึ้นได้ ต้องประกอบกับการได้รับชมทั้งภาพและได้ยินทั้งเสียงควบคู่กันไป

อภิปรายผลการวิจัย

สมมติฐานข้อที่ 1

เยาวชนในกรุงเทพมหานคร ที่มีลักษณะทางประชากรแตกต่างกัน มีรูปแบบการดำเนินชีวิต การเปิดรับเพลง และความพึงพอใจที่มีต่อเพลงไทยสากลต่างกัน

จากผลการวิจัย สามารถวิเคราะห์ความแตกต่างของลักษณะทางประชากร กับรูปแบบการดำเนินชีวิต การเปิดรับเพลง และความพึงพอใจที่มีต่อเพลงไทยสากลไว้ดังนี้

เพศ

จากการศึกษาพบว่า เยาวชนที่มีเพศต่างกัน คือเพศหญิงมีความสนใจในรูปแบบการดำเนินชีวิตโดยใช้เวลาดูโทรทัศน์, ฟังวิทยุ, และอ่านหนังสือ มากกว่ากลุ่มตัวอย่างเพศชาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ *ณจิต ตีปานวงษ์ (2539)¹* ว่า เยาวชนมีลักษณะทางประชากร รูปแบบการดำเนินชีวิตต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารด้านอาหาร ภาษา และวัฒนธรรมต่างกัน ส่วนการเปิดรับเพลงไทยสากลจากสื่อต่าง ๆ เยาวชนเพศหญิงฟังวิทยุมากกว่าเพศชาย แต่เพศชายฟัง/ชมการแสดงสด(คอนเสิร์ต) มากกว่าเพศหญิง ส่วนความบ่อยครั้งต่อสัปดาห์ในการเปิดรับเพลงไทยสากลจากสื่อต่าง ๆ ไม่มีความคล้ายคลึงกัน และช่วงเวลาในการเปิดรับเพลงไทยสากลของเยาวชนหญิงใช้เวลาในการฟังวิทยุ มากกว่าเพศชาย โดยเยาวชนเพศชายใช้เวลาในการฟัง/ชมโทรทัศน์, ฟังเทปคาสเซ็ทและคอมแพคดิสก์(CD) และการฟัง/ชมการแสดงสด(คอนเสิร์ต) มากกว่า โดยใช้ช่วงเวลาเดียวกันทั้งหมดคือ เวลา 21.00-24.00 น. ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ *ปรมะ สตะเวทิน(2533)²* ว่าผู้หญิงกับผู้ชายมีความแตกต่างกันมากทั้งในเรื่องของความคิด ค่านิยม และทัศนคติ ทั้งนี้เพราะวัฒนธรรม และสังคมกำหนดบทบาทของเพศไว้ต่างกัน ผู้หญิงมักจะเป็นคนที่จิตใจอ่อนไหวหรือเจ้าอารมณ์ โอนอ่อน ผ่อนตามและเป็นแม่บ้านแม่เรือน *ฟาฮี และเฮสท์(Fathi and Heath, 1974)³* พบว่ากลุ่มนักศึกษาที่ฟังเพลงสมัยนิยมมีพฤติกรรมการเปิดรับเพลงที่

¹ ณจิต ตีปานวงษ์. เรื่องเดียวกัน. 2539.

² ปรมะ สตะเวทิน. เรื่องเดียวกัน. 2533.

³ Fathi and Heath. Ibid. 1974.

เขาสนใจจากสื่อวิทยุมากที่สุด และผลการวิจัยของ ลิลล์และมิลเลอร์(Lill and Miller, 1982)⁴ พบว่า การเปิดรับสื่อเกี่ยวกับดนตรีจากวิทยุเป็นสื่อหลัก รองลงมาคือ แผ่นเสียง เทปเพลง การแสดงคอนเสิร์ต และจากสื่อโทรทัศน์มากที่สุด

เรมอนด์ แอล แคโรล และคณะ(Raymond L. Carroll and Others, 1933)⁵ พบว่า เยาวชนที่เป็นผู้หญิงจะฟังวิทยุบ่อยกว่าผู้ชาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เวลและแฮ็คคานเนน(Well and Hakanen, 1991)⁶ ที่พบว่า เยาวชนหญิงจะใช้สื่อจากวิทยุสูงสุด รองลงมาคือ โทรทัศน์ ในขณะที่ เยาวชนชายจะใช้สื่อโทรทัศน์เป็นอันดับแรก รองลงมา คือ เทปเพลงและวิทยุ และยังพบว่า เยาวชนหญิง จะใช้วิทยุในการฟังเพลงเพื่อจัดการเกี่ยวกับอารมณ์ของตนเอง เช่น กระตุ้นให้มีอารมณ์มากขึ้น หรือ เยือกเย็นลงกว่าผู้ชาย

ส่วนความพึงพอใจที่ได้รับในด้านต่าง ๆ เยาวชนเพศหญิงจะสูงกว่าเพศชายในเรื่องของ ข่าวสารความรู้ คือเพลงไทยสากลทำให้เป็นคนทันสมัย, มีข่าวสารข้อมูลที่จะสนทนากับเพื่อน และ รับรู้ถึงความเป็นไปและวิสัยทัศน์ต่าง ๆ ในโลก ส่วนความพึงพอใจที่ได้รับในด้านประสบการณ์ทางอารมณ์ เกี่ยวกับความสวยงามหรือศิลปะต่าง ๆ ในการเปิดรับเพลงไทยสากล คือ ช่วยให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน และดูโลกนี้สดใสขึ้น ความพึงพอใจที่ได้รับในด้านการหลีกเลี่ยงจากสภาพความเป็นจริง ชั่วขณะ คือการเปิดรับเพลงไทยสากลทำให้ลืมความทุกข์, ลืมความขัดแย้งระหว่างเพื่อน และช่วยบรรเทา ปัญหาต่าง ๆ ภายในครอบครัว แสดงให้เห็นว่า การเลือกเปิดรับสื่อของบุคคลขึ้นอยู่กับลักษณะความต้องการและสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคม ความกดดันของปัญหาต่าง ๆ จะเป็นแรงจูงใจให้เลือก เปิดรับสื่อที่สนองความต้องการ และความพึงพอใจของตน โรเซนเกรน, คาร์ล อีริก, ลอแรนซ์, วินเนอร์, ฟิลิป พาล์มกรีน (Rosengren, Karl Erik, Lawrences, Wenner, Phillip and Palmgreen, 1985) ได้ กำหนดว่า ความพึงพอใจ แบ่งออกเป็นความพึงพอใจที่ได้แสวงหาจากสื่อ(Gratification Sought) และ ความพึงพอใจที่ได้รับจากสื่อ(Gratification Obtained) เพื่อความสนุกสนาน, สื่อจะสอนลักษณะการวาง ทำทางและความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ๆ ซึ่งแสดงถึงอำนาจ, สอนประสบการณ์ที่งดงาม, สอนถึงการอยู่ ร่วมกันของสมาชิกในชุมชน, สอนความพึงพอใจในการอยาก رؤ้อากเห็นในข่าวสารต่าง ๆ, ทำให้รู้จักการ ปฏิบัติตนตามหน้าที่ และมีการวางแผนงาน, เพื่อความเพลิดเพลิน, ทำให้รู้จักเห็นอกเห็นใจผู้อื่น, สร้าง อารมณ์ต่าง ๆ, ทำให้เกิดการเลียนแบบ, สร้างบุคลิกภาพและลีลาของตนเอง, ทำให้ได้รับข่าวสารทุก ๆ ส่วนของโลก, เป็นแรงเสริมย้ำความเชื่อด้านความยุติธรรม, เป็นแรงเสริมย้ำความเชื่อด้านความรัก, ทำให้ เกิดการเรียนรู้ความผิดพลาดของผู้อื่น, สอนให้เกิดความภาคภูมิใจในประวัติศาสตร์, แสดงจินตนาการ ความสัมพันธ์ทางเพศของหนุ่มสาว และเพื่อความตื่นเต้น

⁴ Lill and Miller. Ibid. 1982.

⁵ Raymond L. Carroll and Others. Ibid. 1933.

⁶ Well and Hakanen. Ibid. 1991.

อายุ

จากการศึกษาผู้ที่มีอายุต่างกัน พบว่าในเยาวชนกลุ่มอายุ 18-21 ปี กิจกรรมยามว่างของรูปแบบการดำเนินชีวิตมากที่สุด โดยใช้เวลาในการดูโทรทัศน์, ฟังวิทยุ และอ่านหนังสือ จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ 1 ซึ่งใกล้เคียงกับแนวคิดของ *ปรมะ สตะเวทิน(2533)*⁷ ว่า อายุเป็นลักษณะประการหนึ่งที่ใช้ในการวิเคราะห์ผู้รับสารซึ่งอายุเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้คนมีความแตกต่างกันในเรื่องความคิด และพฤติกรรม โดยทั่วไปแล้ว คนที่มีอายุน้อยมักจะมีความคิดแบบเสรีนิยม ยึดถืออุดมการณ์ ใจร้อน มากกว่าคนที่อายุมากที่มักจะมีความคิดแบบอนุรักษนิยม ยึดถือการปฏิบัติ มีความระวัง และมองโลกในแง่ร้ายมากกว่าคนอายุน้อย ซึ่งลักษณะเหล่านี้มีสาเหตุมาจากประสบการณ์ชีวิต ผ่านยุคเชษฐต่าง ๆ ตลอดจนจนมีความผูกพันที่ยาวนาน และมีประโยชน์ในสังคมมากกว่าคนอายุน้อย ซึ่งลักษณะของการใช้สื่อก็ต่างกันไป คนอายุน้อยมักจะใช้สื่อมวลชนเพื่อความบันเทิง ในขณะที่คนที่อายุมากมักจะใช้สื่อมวลชนเพื่อแสวงหาข่าวสารมากกว่าความบันเทิง นอกจากนี้แล้ว อายุยังเป็นตัวกำหนดความแตกต่างในเรื่องความยากง่ายในการชักจูงใจด้วย กล่าวคือ คนที่มีอายุมากขึ้นโอกาสที่คนจะเปลี่ยนใจหรือถูกชักจูงใจจะน้อยลง

ส่วนการเปิดรับเพลงไทยสากลจากสื่ออื่น ๆ ก็ยังเป็นกลุ่มเยาวชนอายุ 18-21 ปี รองลงมาคือ อายุ 22-24 ปี และ 15-17 ปี ชอบฟังวิทยุมากที่สุด รองลงมาคือ ฟัง/ชมโทรทัศน์ ชอบที่จะฟัง/ชมวิดีโอ(VDO) โดยใช้ช่วงเวลา 21.00-24.00 น. มีความบ่อยครั้งในการซื้อเทปคาสเซ็ทและคอมแพคดิสก์(CD) และเดินทางไปชมการแสดงสด(คอนเสิร์ต) โดยใช้ช่วงเวลา คือ 17.00-21.00 น. ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ *จาระไน แกลโกศล, 2537 (อ้างใน จีรวรรณ กาญจนันท์, 2540)*⁸ ว่า พฤติกรรมการฟังวิทยุของชาวกรุงเทพมหานคร ฟังเป็นประจำทุกวันถึงจำนวนร้อยละ 45 และสิ่งที่ผู้ฟังต้องการให้มีในรายการวิทยุ คือ เพลง สาเหตุอาจเนื่องมาจากข้อมูลของเยาวชนกลุ่มตัวอย่างรวมอยู่ที่อายุ 18-21 ปี มากที่สุด จำนวน 638 คน ผลการวิจัยจึงโน้มเอียงไปในทิศทางเดียวกับพฤติกรรมของเยาวชนที่มีวุฒิภาวะมีความรับผิดชอบต่อตนเอง แต่ยังมีการสมาคมกับกลุ่มเพื่อนฝูงอยู่ โดยสื่อสารผ่านบทเพลง ซึ่งสอดคล้องกับ ทฤษฎีเกี่ยวกับกระบวนการในการเลือกรับสาร(Selective Processes) ของ *แคลปเปอร์ (Klapper, 1960)*⁹ ซึ่งมีขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้ การเลือกเปิดรับ หมายถึง แนวโน้มที่ผู้รับสาร จะเลือกสนใจหรือเปิดรับข่าวสารที่สอดคล้องกับความคิดเห็น และความสนใจที่มีอยู่เดิมเพื่อนำมาใช้แก้ปัญหา หรือสนองความต้องการของตน, การเลือกให้ความสนใจ ผู้รับสาร นอกจากจะเลือกเปิดรับข่าวสารแล้ว ยังเลือกให้ความสนใจต่อข่าวสารที่สอดคล้องกับทัศนคติและความเชื่อดั้งเดิม ในขณะที่เดียวกัน ก็พยายามหลีกเลี่ยงการรับข่าวสารที่ขัดต่อทัศนคติหรือความคิดดั้งเดิมของตน, การเลือกรับรู้ เมื่อเปิดรับข่าวสารจากแหล่งใดแหล่งหนึ่งแล้ว ผู้รับสารจะเลือกที่จะรับรู้และตีความ(Interpretation) สารที่ได้รับตามประสบการณ์ของแต่ละคน ซึ่งอาจมีการตีความข่าวสารที่ได้รับมาตามความเข้าใจของตนเองหรือ

⁷ ปรมะ สตะเวทิน. เรื่องเดียวกัน. 2533.

⁸ จีรวรรณ กาญจนันท์. เรื่องเดียวกัน. 2540.

⁹ Klapper, Joseph. T. Ibid. 1960.

ตามที่ตนคิด ประสบการณ์ ความเชื่อ ความต้องการ และแรงจูงใจของตนในขณะนั้น, การเลือกจดจำ นอกจากผู้รับสารจะเลือกเปิดรับเลือกให้ความสนใจ ตลอดจนเลือกรับรู้ และตีความหมายสารให้สอดคล้องกับทัศนคติและความเชื่อของตนแล้ว ผู้รับสารยังเลือกที่จะจดจำเนื้อหาสาระของสารที่สอดคล้องกับความคิดเห็นของตนอีกด้วย และในขณะเดียวกัน ก็มักจะลืมข่าวสารที่ไม่ตรงกับความสนใจของตนเอง

ความพึงพอใจที่ได้รับในด้านต่าง ๆ ผลการวิจัยก็ยังคงพบในเยาวชนกลุ่มอายุเดิมเหมือนในข้างต้น คือ ความพึงพอใจที่ได้รับในด้านการหลีกเลี่ยงหนีจากสภาพความเป็นจริงชั่วขณะ คือ การเปิดรับเพลงไทยทำให้ลิ้มความทุกข์, ลิ้มความขัดแย้งระหว่างเพื่อน และช่วยบรรเทาปัญหาต่าง ๆ ในครอบครัว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เจเน็ต แวลลคอร์ท (Janet Wallcott, 1986)¹⁰ ที่เยาวชนใช้สื่อโทรทัศน์เพื่อหนี (escape) จากโลกแห่งความเป็นจริงที่เต็มไปด้วยปัญหา และ ลาร์สันและคูเบอรี (Larson and Kubery, 1983)¹¹ ซึ่งศึกษาวิจัยเรื่องการใช้สื่อทางดนตรีของเยาวชน เมื่อได้รับฟังหรือรับชม เยาวชนรู้สึกว่าได้ปลดปล่อยอารมณ์ มีอิสระตลอดจนรู้สึกตื่นเต้น หรือ “หลุดพ้นจากการควบคุม” นั้นหมายถึงว่า เนื้อหาสาระของเพลงไทยสากลยังมีอิทธิพลอยู่มากต่อเยาวชนกลุ่มตัวอย่าง สาเหตุอาจเนื่องมาจากเยาวชนกลุ่มอายุ 18-21 ปี จากผลการวิจัยยังไม่ได้ประกอบอาชีพถึง 960 คน ซึ่งเป็นผลมาจากสภาวะเศรษฐกิจถดถอยหรือเรียกกันว่า ยุค IMF การเปิดรับเพลงไทยสากล อาจสร้างความพึงพอใจและนำพาตัวเองไปสู่จินตนาการที่เยาวชนวาดหวังไว้ แคทซ์, บลูมเลอร์ และกูเรวิทซ์ (Katz, Blumler and Gurevitch, 1973)¹² ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับสังคมที่มีบทบาทในการกำหนดความต้องการและความพึงพอใจของบุคคลไว้ ดังนี้ คือ บุคคลได้รับแรงกดดัน ความตึงเครียด ความขัดแย้งทางสังคม ทำให้บุคคลต้องการผ่อนคลายแรงกดดันต่าง ๆ โดยการใช้สื่อมวลชน, สถานการณ์ทางสังคมเป็นตัวสร้างให้ปัจเจกบุคคลต้องตระหนักในปัญหา จึงมีความต้องการที่จะแสวงหาข่าวสารจากสื่อ, โอกาสที่ปัจเจกบุคคลจะได้รับการตอบสนองความพึงพอใจตามความต้องการจากสถานการณ์ทางสังคมน้อยมาก ดังนั้น สื่อมวลชนจะมีหน้าที่ช่วยเสริม หรือทดแทนความต้องการที่หายไปจากสังคม, การบริโภคข่าวสารจากสื่อทำให้สอดคล้องกับค่านิยมการเป็นสมาชิกและการเสริมย้ำความเชื่อมั่นของสังคม และสถานการณ์ทางสังคมจัดขอบเขตของความคาดหวัง ความคล้ายคลึงกัน ดังนั้น การเปิดรับตัวอย่างจะเป็นตัวที่ทำหน้าที่คอยสนับสนุนการเป็นส่วนหนึ่งของค่านิยมของกลุ่มในสังคมอีกด้วย

การศึกษา

จากการศึกษาผู้ที่มีการศึกษาแตกต่างกัน พบว่า เยาวชนที่มีการศึกษาปริญญาตรี ใช้เวลาทั้งหมดในการเข้าร่วมกิจกรรมของรูปแบบการดำเนินชีวิต โดยใช้เวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ และสนใจในรูปแบบการดำเนินชีวิตของตนเอง เห็นความสำคัญในสถาบันต่าง ๆ ของสังคม เช่น การศึกษา

¹⁰ Janet Wallcott. Ibid. 1986.

¹¹ Larson and Kubery. Ibid. 1983.

¹² Katz, Blumler and Gurevitch. Ibid. 1973.

ครอบครัว เศรษฐกิจ เป็นต้น มากกว่ากลุ่มการศึกษาอื่น ๆ ซึ่ง *ยูล เบ็ญจรงค์กิจ, 2534*¹³ กล่าวว่าไว้ว่า การศึกษาหรือความรู้(Knowledge) เป็นลักษณะอีกประการหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อผู้รับสาร ดังนั้น คนที่ได้รับ การศึกษาในระดับที่ต่างกันย่อมจะมีความรู้สึกนึกคิด อุดมการณ์และความต้องการที่ต่างกันไป คนที่มีการ ศึกษาสูง หรือมีความรู้ดี จะได้เปรียบในการที่จะเป็นผู้รับสารที่ดี เพราะมีความรู้กว้างขวาง เข้าใจมากกว่า ไม่เชื่ออะไรง่าย ๆ โดยทั่วไป คนที่มีการศึกษาสูงจะใช้สื่อมวลชนมากกว่าคนที่มีการศึกษาต่ำ และคนที่มีการศึกษาสูงมักจะใช้สื่อประเภทสิ่งพิมพ์มากกว่าสื่อชนิดอื่น

ส่วนการเปิดรับเพลงไทยสากลกับความบ่อยครั้งในการใช้สื่อต่าง ๆ ไม่พบความแตกต่าง ซึ่งก็ยังคงเป็นกลุ่มปริญญาตรีมากกว่ากลุ่มการศึกษาอื่น ๆ โดยใช้ช่วงเวลาเดียวกัน คือ 21.00-24.00 น. ยกเว้นการเปิดรับเพลงไทยสากลจากการแสดงสด(คอนเสิร์ต)ใช้ช่วงเวลา 17.00-21.00 น. จะเห็นว่าผล การวิจัยด้านการศึกษาสอดคล้องกับเยาวชนกลุ่มอายุ 18-21 ปี คือ ปริญญาตรี จะใช้การชมการแสดงสด (คอนเสิร์ต)เป็นที่สังสรรค์กับกลุ่มเพื่อนฝูง กล่าวคือ พรอมที่จะยอมรับในค่าใช้จ่ายที่จะเกิดขึ้นเพื่อความ บันเทิงของตน ไม่ว่าจะเป็นการซื้อเทปคาสเซ็ทและคอมแพคดิสก์(CD) ซึ่ง *เมอร์ริลล์ และโลว์เวนสไตน์ (Merril and Lowenstein, 1971) อ้างถึงใน ชวรัตน์ เชิดชัย, 2527*¹⁴ กล่าวว่าไว้ว่า ผู้รับสารแต่ละคนจะ มีพฤติกรรมการเปิดรับสื่อและข่าวสารแตกต่างกันออกไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะเฉพาะและปัจจัยที่แตก ต่างกัน ซึ่งเกิดจากปัจจัยพื้นฐานหลายประการ คือ ความเหงา, ความอยากรู้อยากเห็นในสิ่งต่าง ๆ, ประโยชน์ใช้สอย, ลักษณะเฉพาะของสื่อมวลชนโดยทั่วไป นอกจากองค์ประกอบเกี่ยวกับ อายุ, เพศ, การ ศึกษา, สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนทัศนคติ ความเชื่อต่าง ๆ จะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมใน การเปิดรับสารแล้ว คุณสมบัติเฉพาะของผู้รับสารก็มีความต้องการที่แตกต่างกัน ดังนั้น ลักษณะเฉพาะ ของสื่อแต่ละชนิดมีส่วนทำให้ผู้รับข่าวสารจากสื่อมวลชน มีจำนวนและองค์ประกอบที่แตกต่างกัน เพราะ ผู้รับสารจะเลือกรับข่าวสารเฉพาะอย่างที่สามารถสนองความต้องการของตนเอง

ความพึงพอใจที่ได้รับในด้านต่าง ๆ เมื่อเปิดรับเพลงไทยสากล เยาวชนกลุ่มตัวอย่างที่มีการ ศึกษาปริญญาตรีมีความพึงพอใจต่อเพลงไทยสากลมากกว่ากลุ่มการศึกษานุปริญญาปวส., ม.4- ม.6/ปวช. และต่ำกว่าม.3 เหตุที่การศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีไม่มีค่าโดดเด่นเพราะ เยาวชนกลุ่มตัวอย่างนี้มี น้อยเพียง 12 คนเท่านั้น และเป็นลักษณะทางประชากรของเยาวชนกลุ่มตัวอย่างเดียวที่ค่าความพึงพอใจ ในด้านต่าง ๆ เมื่อเปิดรับเพลงไทยสากลแล้วแสดงผลสำคัญในทุกเหตุผลและคุณลักษณะ นั้นหมายถึง ว่า เยาวชนกลุ่มตัวอย่างยังมีการศึกษามาก การเปิดรับเพลงไทยสากลจะเกิดขึ้นอย่างเป็นทางการเป็นผล ได้รับการชี้นำไปในทิศทางที่ถูกต้อง เลือกใช้ประโยชน์จากเนื้อหาสาระของบทเพลงในการสื่อสารกับ สถาบันต่าง ๆ ของสังคม เช่น ครอบครัว, การศึกษา, วัฒนธรรม และเศรษฐกิจ เป็นต้น พร้อมทั้งพัฒนา ตนเองให้ก้าวทันโลก ทันเหตุการณ์ และมีหัวข้อต่าง ๆ ไปพูดคุยกับเพื่อนฝูงสมกับเป็นคนรุ่นใหม่อย่างแท้

¹³ ยูล เบ็ญจรงค์กิจ. เรื่องเดียวกัน. 2534.

¹⁴ ชวรัตน์ เชิดชัย. เรื่องเดียวกัน. 2527.

จริง *ชรัมม์*(Schramm, 1973 : 121-122)¹⁶ กล่าวไว้ว่า องค์ประกอบในด้านต่าง ๆ ของการเลือกเปิดรับข่าวสารของผู้รับสารไว้ว่า การศึกษาและสถานภาพทางสังคม นับเป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่ก่อให้เกิดประสบการณ์ขึ้นในตัวบุคคล และเป็นตัวชี้พฤติกรรมการสื่อสารของบุคคลนั้น ทั้งการเลือกรับสื่อและการเลือกเนื้อหาข่าวสาร ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ *ชวัญเรือน กิตติวัฒน์* (2531 : 23-26)¹⁶ กล่าวถึงปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดการเปิดรับสื่อ คือ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมนอกระบบสื่อสาร เชื่อว่าลักษณะต่าง ๆ ได้แก่ เพศ อาชีพ การศึกษา รายได้ ทำให้เกิดความคล้ายคลึงกันของการเปิดรับเนื้อหาของการสื่อสาร รวมถึงการตอบสนองต่อเนื้อหาดังกล่าวไม่แตกต่างกันด้วย

รายได้ส่วนตัวต่อเดือนโดยประมาณ

จากการศึกษาเยาวชนที่มีรายได้ส่วนตัว 9,001-12,000 บาทต่อเดือน กับรายได้ส่วนตัว 6,001-9,000 บาทต่อเดือน ใช้ช่วงเวลาในการทำ/เข้าร่วมกิจกรรมของรูปแบบการดำเนินชีวิต มากกว่ากลุ่มที่มีรายได้ส่วนตัว 3,001-6,000 บาทต่อเดือน โดยใช้เวลาในการดูโทรทัศน์, ฟังวิทยุ และอ่านหนังสือ กับมีความสนใจในรูปแบบการดำเนินชีวิต คือ ต้องการการประสบความสำเร็จในการเรียนและการทำงานมากที่สุด, การดูแลความสะอาดเรียบร้อยของที่พักอาศัย และการทำกิจกรรมร่วมกับสมาชิกในครอบครัว ส่วนการเปิดรับเพลงไทยสากลจากสื่อต่าง ๆ พบว่าเยาวชนยังนิยมฟังวิทยุ มากที่สุด รองลงมาคือ ฟัง/ชมวิดีโอ (VDO) กลุ่มรายได้ส่วนตัว 3,001-6,000 บาทต่อ รองลงมา คือ รายได้ต่ำกว่า 3,000 บาท, รายได้ 6,001-9,000 บาท, รายได้ 9,001-12,000 บาท และรายได้มากกว่า 12,000 บาทต่อเดือน โดยใช้ช่วงเวลาในการเปิดรับเพลงไทยสากล ฟังวิทยุ, ฟัง/ชมโทรทัศน์ และฟัง/ชมวิดีโอ (VDO) โดยใช้ช่วงเวลาเดียวกัน คือ 21.00-24.00 น. ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีสื่อสารมวลชนของ *โรคิช และเคอเฟลอร์*(S.J. Ball Rokeach, and M.De Fleur, 1976 : 232)¹⁷ ว่า “สื่อมวลชนสามารถมีอิทธิพลและผลกระทบต่อสังคมรวมทั้งมนุษย์ในสังคมได้ เนื้อหาจากสื่อมวลชนสามารถก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านความรู้สึก(affective effect) ความคิด(cognitive effect) และมีผลต่อพฤติกรรม” แสดงให้เห็นว่า รายได้ส่วนตัวต่อเดือนที่มีจำนวนมาก มีผลต่อรูปแบบการดำเนินชีวิตของเยาวชนในกรุงเทพมหานคร ถึงเยาวชนทั้ง 2 กลุ่มตัวอย่างจะมีจำนวน 229 คน แต่จากการที่มีรายได้มาก เยาวชนก็สามารถแสวงหาสิ่งที่ดี มีประโยชน์เพื่อพัฒนาตนเอง แม้ว่ากลุ่มที่มีรายได้ส่วนตัว 3,001-6,000 บาทต่อเดือน จะมีจำนวนมากกว่าถึง 598 คนก็ตาม นั่นคือ เยาวชนกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ส่วนตัว 3,001-6,000 บาทต่อเดือน ซึ่งมีจำนวนมากที่สุดที่พบจากการวิจัยในครั้งนี้ แสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมการเปิดรับเพลงไทยสากลว่าเป็นเช่นใด และจากการที่เยาวชนกลุ่มตัวอย่างส่วนมากยังไม่ได้ประกอบอาชีพ ความ

¹⁶ Schramm, W. Ibid. 1973 : 121-122.

¹⁶ ชวัญเรือน กิตติวัฒน์. เรื่องเดียวกัน. 2531 : 23-26.

¹⁷ S.J. Ball Rokeach and M.De Fleur. Ibid. 1976 : 232.

บันเทิงที่สามารถแสวงหาได้และมีราคาไม่แพงมาก คือ การฟังวิทยุ, ฟัง/ชมวิดีโอ(VDO) และฟัง/ชมโทรทัศน์ อยู่กับที่พักของตนเองมากกว่า

ความพึงพอใจที่ได้รับในด้านต่าง ๆ ของกลุ่มรายได้ส่วนตัว 3,001-6,000 บาทต่อเดือน มีความพึงพอใจที่ได้รับในด้านข่าวสารความรู้ มากกว่า กลุ่มรายได้ส่วนตัวต่ำกว่า 3,000 บาทต่อเดือน คือ การเปิดรับเพลงไทยสากลทำให้เป็นคนทันสมัยมากขึ้น, มีข่าวสารข้อมูลที่จะสนทนากับเพื่อน และรับรู้ถึงความเป็นไปและวิสัยทัศน์ต่าง ๆ ในโลก โดย แกนต์ซ์(Gantz, 1978)¹⁸ ศึกษาวิจัยเรื่องความพึงพอใจที่เยาวชนหวังว่าจะได้รับจากการใช้สื่อในด้านดนตรี หรือการฟังเพลง ก็คือ ความรู้สึกได้พักผ่อน ความสุข และความตื่นเต้น นอกจากนี้เยาวชนยังใช้สื่อเกี่ยวกับดนตรีเพื่อวัตถุประสงค์หลายประการ ได้แก่ สร้างความตื่นเต้นสนุกสนาน ใช้เป็นเพื่อน สร้างภาพพจน์ของตนเองต่อคนอื่น ๆ เรียกร้องความสนใจ แยกตัวออกจากพ่อแม่ ให้ความรู้สึกปลอดภัยในสภาพแวดล้อมที่แปลกถิ่น สร้างอารมณ์บางอย่าง กลบเสียงอื่น สร้างมโนภาพหนีจากสังคมภายนอกที่ไม่พึงปรารถนา ฆ่าเวลา พักผ่อน เพื่อการเป็นที่ยอมรับในกลุ่มเพื่อน และใช้เป็นหัวข้อในการสนทนา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ แมคควอลและคณะ(McQuail and Others, 1972)¹⁹ ได้สร้างชุดตัวแปรความพึงพอใจ ซึ่งจำแนกออกได้เป็น 4 กลุ่ม คือความเพลิดเพลิน ซึ่งจะออกมาในรูปแบบการใช้สื่อเพื่อหลบหนีปัญหา เพื่อหลีกเลี่ยงงานประจำเพื่อผ่อนคลายอารมณ์ ความตึงเครียด เป็นต้น, มนุษย์สัมพันธ์ การใช้สื่อเพื่อให้มีเรื่องราวไปไว้คุยกับผู้อื่น หรือเพื่อให้มีโอกาสใช้เวลาอยู่ร่วมกับครอบครัว, เอกลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ การอ้างอิงบุคคล การค้นหาความจริง และเพื่อให้ได้ข้อมูลมาเป็นแรงเสริมย้ำความเชื่อของตน เป็นต้น และการติดตามข่าวสารเป็นการต้องการอยากทราบว่าความเป็นไปในปัจจุบันของสังคมเป็นอย่างไร

รายได้รวมของครอบครัวต่อเดือนโดยประมาณ

จากการศึกษาเยาวชนที่มีรายได้รวมของครอบครัวต่อเดือนต่างกัน พบว่า กลุ่มรายได้รวมของครอบครัว 10,001-20,000 บาท, รายได้ 20,001-30,000 บาท และรายได้มากกว่า 30,000 บาทต่อเดือน ทำ/เข้าร่วมกิจกรรมของรูปแบบการดำเนินชีวิตโดยใช้เวลาในการดูโทรทัศน์, ฟังวิทยุ และอ่านหนังสือ มากกว่า กลุ่มรายได้รวมของครอบครัวต่ำกว่า 10,000 บาทต่อเดือน และ กลุ่มรายได้รวมของครอบครัว 10,001-20,000 บาท, รายได้ 20,001-30,000 บาท และรายได้มากกว่า 30,000 บาท มีความสนใจในรูปแบบการดำเนินชีวิต คือ ต้องการประสบความสำเร็จในการเรียนและการทำงาน มากที่สุด, ดูแลความสะอาดเรียบร้อยของที่พักอาศัย และการทำกิจกรรมร่วมกับสมาชิกในครอบครัว มากกว่า กลุ่มรายได้รวมของครอบครัวต่ำกว่า 10,000 บาทต่อเดือน

¹⁸ Gantz. Ibid. 1978.

¹⁹ McQuail and Others. Ibid. 1972.

ส่วนการเปิดรับเพลงไทยสากลจากสื่อต่าง ๆ ของเยาวชนในกรุงเทพมหานคร พบว่ามี การฟังวิทยุ, ฟัง/ชมโทรทัศน์, ฟังเทปคาสเซ็ทและคอมแพคดิสก์(CD), ฟัง/ชมการแสดงสด(คอนเสิร์ต) โดยกลุ่มรายได้รวมของครอบครัวมากกว่า 30,000 บาทต่อเดือน รองลงมาคือ 20,001-30,000 บาท, 10,001-20,000 บาท และต่ำกว่า 10,000 บาทต่อเดือน ตามลำดับ โดยใช้ช่วงเวลาเดียวกันคือ 21.00-24.00 น. ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด ดังนี้คือ ปัจเจกบุคคลหรือกลุ่มบุคคล สามารถเลือกบริโภคข่าวสาร จากสื่อใด ๆ นั้น ขึ้นอยู่กับความต้องการหรือแรงจูงใจของผู้รับสารเอง บุคคลแต่ละคนย่อมมีวัตถุประสงค์ มีความตั้งใจ เพื่อใช้ประโยชน์และสนองความพึงพอใจของตนเองด้วยเหตุผลต่าง ๆ กัน (ยุบล เบ็ญจรงค์ กิจ, 2534)²⁰ ไรท์(Wright, 1950)²¹ กล่าวว่า การที่มนุษย์เลือกใช้สื่อมวลชนเพื่อสนองความต้องการ ของตน หมายถึง การมองดูหน้าที่ของสื่อมวลชนที่มีต่อผู้รับสาร(Functional Approach) ดังนั้น การศึกษา การใช้สื่อเพื่อประโยชน์และความพึงพอใจ จึงได้เน้นเกี่ยวกับการแบ่งประเภทและหน้าที่ของสื่อมวลชนที่มี ต่อผู้รับสารด้วย แสดงให้เห็นว่า รายได้ ความสามารถในการเปิดรับและแสวงหาความบันเทิงจากการจากสื่อ ต่าง ๆ เป็นไปอย่างแพร่หลาย และทั่วถึง

ความพึงพอใจที่ได้รับในด้านต่าง ๆ ของกลุ่มที่มีรายได้รวมของครอบครัวต่อเดือน กับ ความพึงพอใจที่ได้รับในด้านข่าวสารความรู้ คือ การเปิดรับเพลงไทยสากลทำให้เป็นทันสมัยทันสมัย, มีข่าว สารข้อมูลที่จะสนทนากับเพื่อน และรับรู้ถึงความเป็นไปและวิสัยทัศน์ต่าง ๆ ในโลก และความพึงพอใจที่ ได้รับในด้านประสบการณ์ทางอารมณ์เกี่ยวกับความสวยงามหรือศิลปะต่าง ๆ คือ การเปิดรับเพลงไทย สากล ช่วยคลายเหงา, มีความสนุกสนานเพลิดเพลิน และรู้สึกโลกนี้ดูสดใสขึ้น

จากความเห็นนี้ มีนักวิชาการที่เห็นด้วยกับความคิดนี้ คือ เดวิสสัน(Davison) ซึ่งให้ความ คิดว่า คนเราทุก ๆ คน มีความเกี่ยวพันอย่างยิ่งต่อสังคมและสภาพแวดล้อมรอบ ๆ ตัว ซึ่งสภาพแวดล้อม ดังกล่าวเป็นสาเหตุให้แต่ละบุคคลมีความต้องการเลือกใช้สื่อหรือเลือกรับข่าวสารเพื่อสนองความพอใจ และสอดคล้องกับความต้องการของสังคม (พัชนี เขจรรรยา และคณะ, 2530) การศึกษาสื่อมวลชนตาม แนวของทฤษฎีการใช้สื่อเพื่อประโยชน์และความพึงพอใจมีข้อสรุปที่ยอมรับกันดังนี้ มนุษย์จงใจ และแสวง หาข่าวสาร ไม่ได้ถูกขัดเยียดให้อ่าน ดู หรือฟัง มนุษย์มีการเลือกและการหลบหลีกข่าวสารได้ถ้าต้องการ, การใช้สื่อมวลชนของมนุษย์มีจุดมุ่งหมาย หรือเป้าหมาย(Goal-Directed), สื่อสารมวลชนต้องแข่งขันกับ สิ่งเร้าอื่น ๆ อีกหลายอย่างที่อาจตอบสนองความต้องการรับรู้ของมนุษย์ได้, มนุษย์เป็นผู้กำหนดความ ต้องการของตัวเองจากความสนใจ แรงจูงใจที่เกิดขึ้นในกรณีต่าง ๆ กัน (เสรี วงศ์มณฑา, 2523 : 8 อ้างใน ชิตชนก อุทัยกร, 2539)

²⁰ ยุบล เบ็ญจรงค์กิจ. เรื่องเดียวกัน. 2534.

²¹ Wright. Ibid. 1950.

สมมติฐานข้อที่ 2

รูปแบบการดำเนินชีวิตของเยาวชนในกรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับเพลงไทยสากล

เมื่อพิจารณาค่าความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการดำเนินชีวิตของเยาวชนในกรุงเทพมหานคร กับการเปิดรับเพลงไทยสากลจากสื่อวิทยุ, โทรทัศน์, เทปคาสเซ็ทและคอมแพคดิสก์ (CD), วิดีทัศน์(VDO) และการแสดงสด(คอนเสิร์ต) พบว่า รูปแบบการดำเนินชีวิตโดยรวม มีความสัมพันธ์ในเชิงบวก กับการเปิดรับเพลงไทยสากลจากสื่อต่าง ๆ ซึ่งอยู่ในระดับต่ำ นั่นคือ หากมีการเปิดรับเพลงไทยสากลจากสื่อต่าง ๆ มาก รูปแบบการดำเนินชีวิตของเยาวชนในกรุงเทพมหานคร ก็ดำเนินไปในทิศทางเดียวกันกับจุดมุ่งหมายในเหตุผลและคุณลักษณะต่าง ๆ ของเพลงไทยสากล

เซียร์และฟร็ดแมน(Sears and Freedman, 1967)²² ศึกษาวิจัยเรื่อง การเลือกเปิดรับข่าวสารของบุคคลและพบว่ากลุ่มตัวแปรด้านบุคคลที่เป็นตัวทำนายพฤติกรรมการเปิดรับสื่อมวลชนได้ดีที่สุด คือ ระดับการศึกษาและระดับชั้นทางสังคม ซึ่งตัวแปรเหล่านี้ใช้อาชีพเป็นเครื่องชี้ได้ โดยใกล้เคียงกับงานวิจัยของ สเตราส์, เจอเร็มี-เอส และคณะ(Strouse, Jeremiah-S and Others, 1995)²³ ที่พบว่าสัมพันธ์ภาพระหว่างเพศ, วัย และครอบครัว กับการเปิดรับเพลงจากมิวสิควิดีโอ จากการสำรวจวัยรุ่นจำนวน 214 คน แสดงให้เห็นชัดเจนถึงความเกี่ยวข้องระหว่างทัศนคติและพฤติกรรมในการเปิดรับเพลงร็อคในด้านเพศอย่างเสรีของวัยรุ่นหนุ่มสาว และพบว่าถูกเผยแพร่ในมิวสิควิดีโอสำหรับผู้หญิงมากกว่าผู้ชาย และจากงานวิจัยของ ลาสัน คูเบย์ คอลเลตตี(Lason Kubey Colletti, 1989)²⁴ พบว่า ผู้ชายมักจะฟังรายการที่เน้นเนื้อหาสาระและเพลงร็อคหนัก ขณะที่ผู้หญิงชอบฟังเพลงแนวบัลลาดหรือเพลงรัก ทำให้ผลที่เกิดขึ้นคือ ผู้ชายจึงเลือกที่จะฟังเทปคาสเซ็ทหรือคอมแพคดิสก์(CD) มากกว่าที่จะฟังเพลงจากวิทยุเหมือนกับผู้หญิง เพราะเพลงในแบบที่ผู้ชายชื่นชอบมักไม่ค่อยเปิดในรายการวิทยุบ่อยนัก ประกอบกับในปัจจุบัน เทปคาสเซ็ท และคอมแพคดิสก์(CD) มีคุณภาพดี ราคาถูก หาซื้อง่าย และยังให้เลือกมากมายอีกด้วย

ดังกล่าวของ เสรี วงษ์มณฑา, 2535²⁵ ว่า สื่อมวลชน เป็นสถาบันหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างมากในการเตรียมคนเข้าสู่สังคม การอ่านหนังสือพิมพ์ การดูโทรทัศน์ การฟังวิทยุ การดูภาพยนตร์ล้วนแต่มีส่วนเกี่ยวข้องในการปลูกฝังค่านิยม ความคิด ทัศนคติต่าง ๆ ให้เราได้ทั้งสิ้น อีกทั้งสื่อมวลชนถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของสังคมจะมีกระบวนการใหญ่เพื่อจะสื่อสารไปสู่กลุ่มเป้าหมายการผลิตรายการ

²² Sears and Freedman. Ibid. 1967.

²³ Strouse, Jeremiah-S and Others. Ibid. 1995.

²⁴ Lason Kubey Colletti. Ibid. 1989.

²⁵ เสรี วงษ์มณฑา. เรื่องเดียวกัน. 2535.

วิทยุ โทรทัศน์ และหนังสือพิมพ์ของสื่อมวลชนนั้น ผู้รับผิดชอบจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์กว้างขวาง เพราะสื่อมวลชนจะต้องสื่อสารความจริงและแจ้งข่าวสารให้ประชาชนทราบถึงความเป็นจริงนั้น โดยทั่วถึงกัน (วัฒนา พุทธางกูรานนท์, 2531)²⁶

จากสภาพของรูปแบบการดำเนินชีวิตในปัจจุบันที่สมาชิกในสังคมล้วนเป็นปัจเจกบุคคล ผู้หนึ่งซึ่งมีความต้องการจำเป็นตามสภาวะทางจิตใจและสังคม เช่น ต้องการเป็นคนรอบรู้ ทันสมัย เพื่อเป็นที่ยอมรับของบุคคลอื่น และมีความคาดหวังจากสื่อมวลชนว่า การบริโภคข่าวสารจากสื่อมวลชนจะช่วยสนองความต้องการของเขาได้ เขาจึงเลือกใช้สื่อมวลชนโดยเลือกดูจากข่าวจากวิทยุ โทรทัศน์ ฟังข่าวจากวิทยุกระจายเสียง หรืออ่านข่าวจากหนังสือพิมพ์ที่จะช่วยให้เขาได้รับความพึงพอใจตามที่เขาต้องการได้ คือเป็นคนรอบรู้และทันสมัย ขณะเดียวกันผลจากการบริโภคข่าวสารจากสื่อมวลชนทุก ๆ วันก็อาจมีผลอื่น ๆ ตามมา นอกเหนือจากการเป็นผู้รอบรู้ทันสมัย เช่น ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ หรือเปลี่ยนแปลงค่านิยมหรือพฤติกรรมบางอย่างได้เช่นกัน (พีระ จิระโสภณ, 2534 : 635)²⁷

โดยเฉพาะในโลกปัจจุบันที่กำลังเปลี่ยนไปสู่ยุคของสังคมข่าวสาร ความต้องการทางด้านสังคมของมนุษย์ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบการดำเนินชีวิต กิจกรรม ความสนใจ ความคิดเห็นก็ยิ่งทวีคูณขึ้น รวมทั้งความต้องการที่จะบริโภคสื่อมวลชนก็เพิ่มขึ้นอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ฮีรยทศ บุญมี (2528 : 47-62)²⁸ กล่าวไว้ว่า การปฏิวัติเทคโนโลยีการสื่อสารทำให้ระบบเศรษฐกิจโลกเชื่อมโยงเข้าด้วยกัน และเคลื่อนตัวเข้าสู่ภาคบริการขั้นสูง เช่น การบริการสาธารณะ การเคหะ และการบริการที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลข่าวสาร คาดการณ์ว่าอุตสาหกรรมข่าวสารและการบันเทิงจะเป็นอุตสาหกรรมใหญ่ที่สุดของโลกในศตวรรษหน้า และการเปิดรับสื่อจากตะวันตกในสังคม(ซึ่ง 60% มาจากอเมริกา) ได้กลายมาเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนา และการดำเนินธุรกิจบันเทิงอย่างจริงจัง หลังจากนั้นก็ได้รับการพัฒนามาเป็นลำดับจนเป็นเพลงไทยสากลภายใต้บริบททางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมในยุคโลกาภิวัตน์ในที่สุด และเมื่อมีการหลั่งไหลของข้อมูลข่าวสารจากตะวันตก ย่อมหลีกเลี่ยงการรับอิทธิพลทางดนตรีทางตะวันตกในการเข้ามามีบทบาทต่อเพลงไทยสากลมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากความเจริญของการสื่อสารมวลชน อันได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ และสิ่งพิมพ์ ซึ่งได้มีส่วนสำคัญในการผลักดันและเผยแพร่บทเพลงไปสู่ผู้ฟัง อันเป็นผลให้ผู้ฟังหันมาให้ความสนใจ และนิยมฟังเพลงกันมากยิ่งขึ้น พร้อมทั้งเนื้อหาสาระต่าง ๆ จากบทเพลงสร้างความรื่นรมย์ให้เกิดขึ้นแก่จิตใจของผู้ฟังอีกด้วย (ศมกมล สิมปีชัย, 2532)²⁹

²⁶ วัฒนา พุทธางกูรานนท์. เรื่องเดียวกัน. 2531.

²⁷ พีระ จิระโสภณ. เรื่องเดียวกัน. 2534.

²⁸ ฮีรยทศ บุญมี. เรื่องเดียวกัน. 2528 : 47-62.

²⁹ ศมกมล สิมปีชัย. เรื่องเดียวกัน. 2532.

สมมติฐานข้อที่ 3

รูปแบบการดำเนินชีวิตของเยาวชนในกรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจที่มีต่อเพลงไทยสากล

เมื่อพิจารณาค่าความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการดำเนินชีวิตของเยาวชนในกรุงเทพมหานคร กับความพึงพอใจที่มีต่อเพลงไทยสากล พบว่า รูปแบบการดำเนินชีวิตมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับความพึงพอใจที่มีต่อเพลงไทยสากลในด้านต่าง ซึ่งอยู่ในระดับต่ำ นั่นคือ เพลงไทยสากลสามารถสร้างความพึงพอใจให้เกิดขึ้นแก่รูปแบบการดำเนินชีวิตของเยาวชนในกรุงเทพมหานครได้มาก

โรบาสซาร์, คาสดีโอ, มาคาลูโซ, คริสติน่า, ดีอุโซ และวาเลนติน่า (Robazza, Claudio, Macaluso, Cristina, D'Urso and Valentino : 1994)³⁰ ศึกษาวิจัยเรื่อง ปฏิกริยาทางอารมณ์ที่มีต่อบทเพลงจำแนกตามเพศ อายุ และความชำนาญเฉพาะด้าน จากการศึกษากลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กจำนวน 40 คน(อายุ 9-10 ปี) และผู้ใหญ่ 40 คน(อายุ 19-29 ปี) พบว่า ความเชี่ยวชาญหรือไม่เชี่ยวชาญในเรื่องดนตรี ก็เกิดมาจากอารมณ์ที่คล้ายคลึงกันต่องานดนตรี โดยผู้หญิงที่มีวัยวุฒิ จะมีอารมณ์คล้ายตามและได้รับความพึงพอใจมากกว่ากลุ่มเพศหญิงที่เป็นผู้ใหญ่ และอิวานากะ, มาโกโด้, อิเคดะ, ไมกิ, อิวากิ และทาสูย่า (Iwanaga, Makoto, Ikeda, Maki, Iwaki and Tatsurya, 1996)³¹ ศึกษาวิจัยเรื่อง อิทธิพลของความบ่อยครั้งในการเปิดรับเพลงมีผลต่อพฤติกรรมการตอบรับ พบว่า เพลงที่ผ่อนคลายจะสร้างความผ่อนคลาย และช่วยลดความเครียดได้มากกว่าการฟังเพลงที่รุนแรง และ ปาล์มกรีนและเรเบิร์น (Plamgreen and Rayburn, 1979)³² ศึกษาวิจัยเรื่อง การใช้สื่อเพื่อประโยชน์และความพึงพอใจในการเปิดรับสื่อโทรทัศน์ พบว่า การวัดค่าความคาดหวังจากการดูโทรทัศน์ จะช่วยผ่อนคลาย คลายเครียด การเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ การใช้ประโยชน์ในการเป็นสื่อสัมพันธ์ การช่วยให้ลืมปัญหาต่าง ๆ การฆ่าเวลา เป็นเพื่อแก้เหงา และเพื่อความบันเทิง และ เควนติน เจ สเกลท์ (Quentin J. Schultze, 1991)³³ ได้รวบรวมผลการศึกษาและข้อมูลเกี่ยวกับรายการทางสถานีโทรทัศน์ MTV พบว่า เป็นวาทกรรมที่ทำให้วัยรุ่นมองข้ามการใช้เหตุผลแต่ใช้อารมณ์แทน และส่งเสริมให้เกิดการบริโภคโดยไม่ต้องคิด (Non-Thinking Consumption)

ผู้ก่อตั้ง MTV เห็นว่า วัยรุ่นเป็นพวกที่เอาใจยาก แต่ก็เป็นผู้บริโภคที่หวงโหย ซึ่งคอยตามบริโภคสิ่งที่กำลังเป็นที่คลั่งไคล้และเป็นแฟชั่นในขณะนั้นอย่างใกล้ชิด วัยรุ่นเป็นวัยที่ต้องตามกระแสแนวโน้มความนิยมทางวัฒนธรรมมากกว่าผู้ใหญ่ และเด็กแนวโน้มความนิยมเป็นแผนที่โลกของวัยรุ่นที่

³⁰ Robazza, Claudio, Macaluso, Cristina, D'Urso and Valentino. Ibid. 1994.

³¹ Iwanaga, Makoto, Ikeda, Maki, Iwaki and Tatsurya, Ibid. 1996.

³² Plamgreen and Rayburn, Ibid. 1979.

³³ Quentin J. Schultze, Ibid. 1991.

เปลี่ยนแปลงไปอย่างไม่มีที่สิ้นสุด สิ่งที MTV นำเสนอเป็นตัวกำหนดความพึงพอใจในการบริโภค และวัฒนธรรมวัยรุ่นที่กำลังครอบคลุมไปทั่ว ดังนั้น MTV จึงกลายเป็นศูนย์กลางชุมชนที่แบ่งชั้นตามวัยและอยู่ร่วมวัฒนธรรมเดียวกัน คือ วัฒนธรรมวัยรุ่น

สมมติฐานข้อที่ 4

การเปิดรับเพลงไทยสากลของเยาวชนในกรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจที่มีต่อเพลงไทยสากล

เมื่อพิจารณาค่าความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับเพลงไทยสากลจากสื่อวิทยุ, โทรทัศน์, เทปคาสเซ็ทและคอมแพคดิสก์(CD), วิดีทัศน์(VDO) และการแสดงสด(คอนเสิร์ต) กับความพึงพอใจที่มีต่อเพลงไทยสากล พบว่า การเปิดรับเพลงไทยสากลจากสื่อต่าง ๆ มีความสัมพันธ์ในเชิงบวก กับความพึงพอใจที่มีต่อเพลงไทยสากลในด้านต่าง ๆ ซึ่งอยู่ในระดับต่ำ ยกเว้นความพึงพอใจที่ได้รับจากการฟังวิทยุกับฟังเทปคาสเซ็ทและคอมแพคดิสก์(CD) นั่นคือ การเปิดรับเพลงไทยสากลจากสื่อต่าง ๆ ของเยาวชนในกรุงเทพมหานคร จะสร้างความพึงพอใจในด้านต่าง ๆ ให้เกิดขึ้นได้ ต้องประกอบกับการได้รับชมทั้งภาพและได้ยินทั้งเสียงควบคู่กันไป

สุกรี เจริญสุข (2531 : 26)³⁴ ว่า ทุกชีวิตในสังคมมนุษย์มีประสบการณ์ที่แตกต่างกัน มนุษย์มีความแตกต่างกัน ดังนั้น การสร้างงานศิลปะดนตรีย่อมแตกต่างกัน โดยขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ ของความรู้สึกนึกคิด อารมณ์ สิ่งแวดล้อม ประสบการณ์ แต่ทุกเพลงเป็นการบันทึกเหตุการณ์ของชีวิตในแง่มุมที่แตกต่างกัน เพลงเพื่อชีวิตจึงเป็นเพลงของทุกคน เพื่อทุกคน การผิวปากในห้องน้ำ การขับเพลงเมื่ออยู่คนเดียว หรือเมื่อใดก็ตามที่นำเอาเพลงมาให้มีความสุขกับชีวิต บทเพลงนั้นเป็นบทเพลงแห่งชีวิต เป็นเพลงเพื่อชีวิตเช่นกัน และ

แคลปเปอร์(Klapper, 1960)³⁵ ศึกษาวิจัยเรื่อง สำคัญ ๆ เกี่ยวกับผลหรืออิทธิพลของการสื่อสารมวลชน และสรุปให้เห็นถึงความสามารถของการสื่อสารมวลชนในการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรมของบุคคลว่า โดยปกติการสื่อสารมวลชนไม่ใช่สาเหตุที่สำคัญเพียงประการเดียว ที่ทำให้เกิดผลในผู้รับสาร แต่จะทำหน้าที่ร่วมกันหรือผ่านปัจจัยและอิทธิพลที่เป็นตัวกลางอื่น ๆ มากกว่า และประสิทธิภาพของการสื่อสารมวลชนนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะต่าง ๆ ของการสื่อสาร แหล่งสาร หรือสถานการณ์ของการสื่อสาร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ โรนัล เจ คอมเปซี(Ronald J. Compesi, 1980)³⁶ ศึกษาวิจัยเรื่อง

³⁴ สุกรี เจริญสุข เรื่องเดียวกัน. 2531 : 26.

³⁵ Klapper. Ibid. 1960.

³⁶ Ronald J. Compesi. Ibid. 1980.

ผู้ชมรายการโทรทัศน์ภาคกลางวัน และงานวิจัยของ โรบินสัน(Robinson, 1972)³⁷ ศึกษาวิจัยเรื่อง ระดับการศึกษาของผู้รับสารมีความสัมพันธ์กับการใช้สื่อ และระดับความรู้ทางด้านข้อมูลข่าวสารของบุคคล และ รุโตนโล(Ruotolo, 1988)³⁸ ศึกษาวิจัยเรื่อง ผู้อ่านหนังสือพิมพ์ สรุปความได้ว่า กลุ่มคนที่มีการศึกษาต่างกัน จะมีการใช้สื่อ และมีระดับความรู้ในเรื่องข้อมูลข่าวสารต่างกัน และความพึงพอใจที่ได้รับในด้านความบันเทิง เป็นประโยชน์ทางสังคมในการติดต่อกับคนอื่น รวมทั้งดูกับเพื่อนและการนำไปพูดคุยกับเพื่อน เป็นการพักผ่อนหรือการหลีกเลี่ยงปัญหา หรือเพื่อลดความตึงเครียดเพื่อหลีกเลี่ยงความเบื่อหน่าย เพื่อสำรวจความเป็นจริง หรือเพื่อหาคำแนะนำเพื่อช่วยแก้ปัญหาในชีวิต หรือเป็นแหล่งอ้างอิงที่เป็นบุคคล ช่วยให้เข้าใจชีวิตตนเองมากขึ้น

และงานวิจัยของ ฮูบล เบ็ญจรงค์กิจ (2528)³⁹ ศึกษาวิจัยเรื่อง เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิต ความต้องการและการใช้ประโยชน์จากรายการโทรทัศน์ของผู้ชม เพื่อศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์จากเหตุการณ์ในชีวิต และการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางจิตวิทยา ความเคยชินในการชมรายการโทรทัศน์ และความพึงพอใจของผู้ชมรายการโทรทัศน์ พบว่าเหตุการณ์ในชีวิตทั้งหมดที่เพิ่งเกิดขึ้น เป็นผลให้ความต้องการ สิ่งแวดล้อมทางสังคมทั้งหลายเปลี่ยนไป และการเปลี่ยนแปลงความต้องการเช่นนี้ ยังเป็นผลให้การชมรายการโทรทัศน์ของเขาเหล่านั้นเปลี่ยนแปลงไปด้วย นั่นคือ เป็นการช่วยอธิบายให้เห็นว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตของบุคคล (Life Events) มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงของการใช้สื่อโทรทัศน์ด้วย

นอกจากนั้น งานวิจัยของ เวนนอร์(Lawrence A. Wenner, 1985 : 171-193)⁴⁰ เกี่ยวกับความพึงพอใจในการบริโภคข่าวสาร(News Gratification) นั้น โดยมีแนวความคิดว่าเป็นการเสนอแนวความคิดเกี่ยวกับการที่ผู้รับสารเลือกสรรสื่อที่จะนำมาเพื่อสนองความต้องการของตนเองตามความพึงพอใจที่ปรารถนา เพราะมนุษย์มีความจำเป็นต้องรู้เห็นเหตุการณ์ ต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ต้องการมีส่วนร่วม และต้องการความบันเทิงจากสื่อมวลชน จากงานวิจัยนี้ ทฤษฎีดังกล่าวจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องของการความพึงพอใจต่อเยาวชนในกรุงเทพมหานคร ที่มีลักษณะรูปแบบการดำเนินชีวิตและลักษณะทางประชากรที่เป็นสังคมเมือง ที่ให้ความสนใจกับความบันเทิงเรีงรมย์เป็นพิเศษ และสามารถจะใช้ประโยชน์จากเพลงไทยสากลเพื่อสร้างความพึงพอใจได้สูงสุด

³⁷ Robinson. Ibid. 1972.

³⁸ Ruotola. Ibid. 1988.

³⁹ ฮูบล เบ็ญจรงค์กิจ. เรื่องเดียวกัน. 2528.

⁴⁰ Lawrence A. Wenner, Ibid. 1985 : 171-193.

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. จากผลการวิจัย พบว่า ชาวชนในกรุงเทพมหานคร มีความเป็นปัจเจกบุคคลสูง กล่าวคือ มีความเป็นตัวของตัวเองมาก ไม่อิงกลุ่มการสื่อสารใด ๆ เห็นความสำคัญของสถาบันต่าง ๆ ในสังคม เช่น ครอบครัว, การศึกษา, วัฒนธรรม, เศรษฐกิจ เป็นต้น และใส่ใจในการพัฒนาตนเองไปในทิศทางที่ดีอย่างมีเป้าหมาย แต่อย่างไรก็ดี จากการที่ต้องดำรงตนอยู่ในสังคมที่มีการหลั่งไหลของข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ มากมายหลากหลาย จึงต้องใช้เพลงเพื่อสร้างสุนทรียภาพให้เกิดขึ้นในจิตใจ/บรรเทาความเครียดในสถานการณ์ที่ต้องประสบในชีวิตประจำวัน และใช้สื่อสารเพื่อสร้างสายสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อนหรือกับสังคมที่แวดล้อม แต่ด้วยปัจจัยภายในต่าง ๆ อันได้แก่ ความรู้สึกนึกคิด, อารมณ์, อุดมการณ์, สิ่งแวดล้อม เป็นต้น อาจทำให้ชาวชนขาดประสบการณ์ในการก่อให้เกิดวิจารณ์ญาณในการเลือกเปิดรับเพลงไทยสากลซึ่งเป็นเสมือนวรรณกรรมที่มีทำนองของสังคม ดังนั้น บริษัทผู้ผลิตเพลงไทยสากลจึงควรต้องตระหนักถึงผลสะท้อนกลับของปรากฏการณ์ต่าง ๆ ในการเผยแพร่ผลงานเพลงสู่กลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็นชาวชนเหล่านี้ พร้อมทั้งใส่ใจในการเลือกสรรคผลงานเพลงที่มีคุณภาพมานำเสนอ เพื่อเป็นประโยชน์แก่ชาวชน ปลูกฝังและชี้นำอนาคตของชาติไปในทิศทางที่ดี ขณะเดียวกันก็เป็นการแสดงให้เห็นถึงความจริงใจในการร่วมมือกันเอาใจใส่สังคมไทยโดยรวม เพื่อเป็นการพัฒนาการฟังเพลงของชาวชน ทั้งนี้ก็จะยังประโยชน์ให้แก่บริษัทผู้ผลิตเพลงไทยสากลดำเนินธุรกิจต่อไปอย่างมีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลถึงแผนทางการตลาดในระยะยาวอย่างสร้างสรรค์อีกด้วย

2. การวิจัยครั้งนี้ จะสามารถเป็นแนวทางในการพัฒนาสื่อต่าง ๆ เช่น วิทยุ หรือ โทรทัศน์ ซึ่งเป็นหลักในการประชาสัมพันธ์ธุรกิจเพลง เพราะชาวชนในปัจจุบัน ให้ความสำคัญในภาพและเสียงประกอบกัน และเพื่อเป็นการพัฒนาจัดวางยุทธวิธีการสื่อสารผ่านบทเพลง โดยจะเป็นการพัฒนาการนำเสนออย่างมีคุณภาพให้ประสบความสำเร็จยิ่งขึ้น ดังเช่น หลายโครงการที่บริษัทผลิตเพลงไทยสากลต่าง ๆ เคยปฏิบัติ เช่น โครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด JUST SAY NO, โครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด “โรงเรียนสีขาว” ซึ่งเป็นความร่วมมือกันระหว่างบริษัทผลิตเพลงกับกระทรวงศึกษาธิการ, โครงการร่วมมือร่วมใจรักษาสภาพแวดล้อมโลกในการแสดงสด(คอนเสิร์ต) EARTH DAY ที่จัดขึ้นเป็นประจำทุกปีร่วมกับกองทัพบก และ โครงการนำเสนอบทเพลงเกี่ยวกับพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในวโรกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ปีที่ 72 เป็นต้น หรือใช้ในทางการแพทย์โดยการสื่อสารผ่านการฟัง เพื่อการบำบัดโรคต่าง ๆ ด้วยบทเพลง ไม่ว่าจะเป็นด้วยดนตรีที่เป็นทำนองการบรรเลงเพลง หรือมีคำร้อง แต่เป็นส่วนน้อย และมักเป็นคำร้องโดยใช้แนวคิดจิตวิทยารองรับ เพื่อผ่อนคลาย หรือทำให้เกิดสมาธิ ซึ่งเป็นประโยชน์และสร้างความพึงพอใจให้เกิดขึ้นในประชาชนทุกเพศทุกวัย ไม่เฉพาะเพียงแค่วัยชนเท่านั้น

3. จากผลการวิจัย พบว่า ธุรกิจบันเทิงเริ่มนำกลยุทธ์ทางการตลาดของสินค้าอุปโภคบริโภคมากระตุ้นความต้องการของผู้บริโภค โดยส่วนมากเป็นเยาวชนที่ทำให้ศิลปินกลายเป็นสินค้าประเภทที่พร้อมจะเปลี่ยนแปลงไปตามความต้องการของฝ่ายการตลาด และเริ่มเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การเปิดรับสารจากเพียงแค้ใช้ “หู” ฟัง มาเป็นใช้ “หู” ฟังและ “ตา” ดู ควบคุมประกอบกันไป และนับเนื่องไปถึงการเป็นอีกปัจจัยหนึ่งของเยาวชนเพิ่มเติมนอกเหนือจากปัจจัย 4 ไปแล้วในการรู้จักและเข้าถึงสุนทรียศิลป์ เพราะการฟังเพลงนอกจากสามารถช่วยผ่อนคลายความตึงเครียดได้อย่างดีแล้ว ยังช่วยประหยัดรายจ่ายด้านสันทนาการอื่น ๆ ที่มีต้นทุนค่าใช้จ่ายที่แพงกว่า จึงนับได้ว่าเป็นภารกิจอีกประการหนึ่งที่สำคัญของบริษัทผลิตเพลงไทยสากลที่จะประสานความสัมพันธ์ของแนวคิดเชิงการตลาด และ ศิลปะให้สอดคล้องกัน และจึงนำเสนอผ่านสื่อมวลชนในรูปแบบของ “พาณิชย์ศิลป์”(Commercial Arts)

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

1. จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเฉพาะรูปแบบการดำเนินชีวิต, พฤติกรรมการเปิดรับสาร และความพึงพอใจจากเพลงไทยสากลของเยาวชนในกรุงเทพมหานครเท่านั้น จึงไม่อาจนำไปสรุปได้ว่าเป็นกลุ่มตัวอย่างที่แท้จริงของคนทั้งประเทศได้ ดังนั้น ควรมีการศึกษาในลักษณะเดียวกัน โดยแบ่งกลุ่มเป้าหมายให้กว้างขึ้น และกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ทำการสุ่มให้ชัดเจนเพื่อหลีกเลี่ยงข้อจำกัดที่ผู้วิจัยพบ กล่าวคือ จัดขนาดของกลุ่มเยาวชนในกรุงเทพมหานคร แยกตามเพศ แบ่งกลุ่มอายุ เพื่อการกระจายของข้อมูล หรือศึกษากลุ่มเยาวชนในจังหวัดต่าง ๆ อาจทุกจังหวัดหรือ เฉพาะหัวเมืองใหญ่ ๆ เป็นต้น แล้วนำผลการวิจัยไปจัดยุทธวิธีการสื่อสารผ่านบทเพลงกับเยาวชนเพื่อพัฒนาการฟังเพลงต่อไปในอนาคต

2. ควรมีการศึกษารวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบการดำเนินชีวิต พฤติกรรมการเปิดรับสารและความพึงพอใจจากเพลงไทยสากล โดยใช้แบบสอบถาม(Questionnaire) ในการรวบรวมข้อมูล และสัมภาษณ์เจาะลึก(Indepth Interview)จากผู้มีหน้าที่ผลิตเพลงไทยสากล อันได้แก่ ผู้ประพันธ์คำร้องหรือทำนอง เป็นต้น โดยเจาะจงลงไปในรายละเอียด เช่น การศึกษาเพลงไทยสากลแนวร็อค, การศึกษาเพลงไทยสากลแนวเพื่อชีวิต หรือการศึกษาเพลงไทยลูกทุ่ง เป็นต้น

3. ควรมีการศึกษา อิทธิพลของ รูปแบบการดำเนินชีวิต การเปิดรับเพลงไทยสากลในแนวต่าง ๆ กับความพึงพอใจ พฤติกรรมผู้บริโภค และปัจจัยค้ำจุนเกี่ยวกับการตลาด รวมทั้งแรงจูงใจด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในเรื่องต่าง ๆ เพื่อนำไปพัฒนาใช้ในการสื่อสารกับเยาวชนอย่างมีประสิทธิภาพ

4. การสุ่มตัวอย่างในการสำรวจพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร ควรมีความละเอียดในสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างตามคุณสมบัติที่ตรงกัน เพื่อให้ใกล้เคียงกับความจริงได้มากที่สุด

5. ควรมีการศึกษาด้านอารมณ์เพลงอันเป็นที่มาของการก่อให้เกิดสนิยมในการเลือกฟังเพลงที่ว่าด้วยความงามความไพเราะที่สอดคล้องกับการบรรเลงดนตรีหรือท่วงทำนองของเพลง ซึ่งจะ
เป็นประโยชน์แก่ผู้ประพันธ์คำร้องว่าจะมีกระบวนการใดในการสร้างสรรค์สารผ่านบทเพลง อย่างมีสาระ
และคุณภาพ ตรงกับกลุ่มเป้าหมายผู้รับสารซึ่งส่วนมากเป็นเยาวชน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย